

A large, vibrant yellow brushstroke graphic with irregular, feathered edges, positioned behind the main title text.

GRENZENLOOS ONDERWIJS

**Ontzorgingspakket Euregionaal
onderwijs en buurtaalonderwijs**

Het Limburgse onderwijs heeft al veel te bieden als het gaat om versterkt onderwijs Duits of Frans en internationaal georiënteerd onderwijs. Van basisscholen tot hogescholen bestaat er aanbod dat jongeren voorbereidt op samenwerken met de buren. En niet alleen de taalvaardigheid krijgt extra aandacht, maar ook de vaardigheid om met de buren om te gaan en ondernemend te zijn in het buurland.

In het ontzorgingspakket Euregionaal onderwijs en buurtaalonderwijs vindt u belangrijke informatie die u kunt gebruiken bij het opstarten of verder ontwikkelen van Euregionaal onderwijs in uw school. Op deze stick treft u heel veel informatie aan die mogelijk antwoord kan geven op onderstaande vragen:

- Wat betekent het voor mij en mijn school als ik Duits of Frans ga aanbieden op mijn school?
- Wat is er al dat mij kan helpen om snel aan de slag te gaan?
- Welke mogelijkheden voor scholing zijn er?
- Welke materialen zijn er?
- Kom ik in aanmerking voor ondersteuning en subsidie?

U zult ontdekken dat er veel materiaal beschikbaar is en daarmee de invoering van de buurtaal heel laagdrempelig kan plaatsvinden. Houvast biedt verder het competentieraamwerk (doorlopende leerlijn) taal, interculturaliteit en ondernemendheid. U mag de aanwezige informatie vrij delen met collega's of ouders.

Het materiaal is in eerste lijn bedoeld voor de eindgebruikers (docenten po-vo incl. vmbo/MBO-HBO) in het onderwijsveld.

Voor meer beleidsmatige onderwerpen : [klik hier](#) : voor Actieplan grensoverschrijdend leren en werken van de Provincie Limburg.

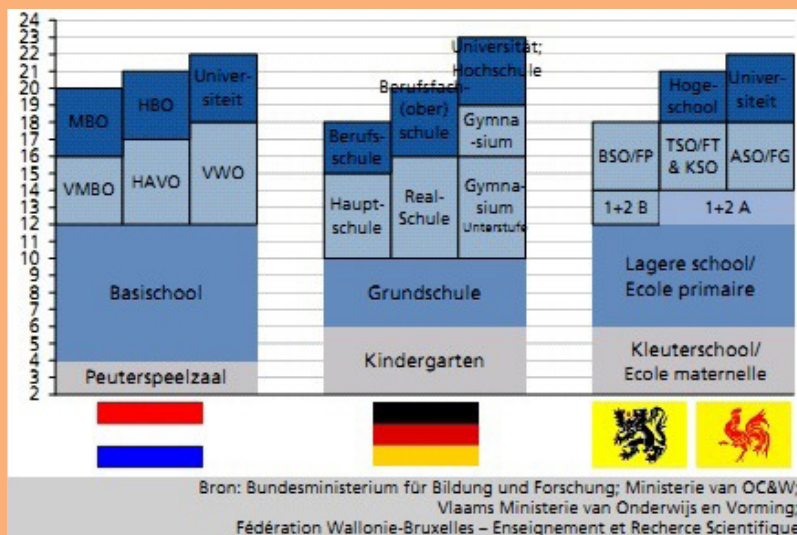
Veel leesplezier en succes met de invoering of verdere ontwikkeling van Euregionaal Onderwijs!

Inhoudsopgave

1.	Kwaliteitsinstrumenten.....	4
2.	Doorlopende leerlijn Euregionaal Onderwijs.....	7
	a. Competentieraamwerk	
	b. Portfolio	
	c. Professionalisering	
3.	Implementatie	15
4.	Lesmateriaal Euregionaal Onderwijs	19
5.	Loopbaanoriëntatie en stages	21
6.	Financiering	23

1. Kwaliteitsinstrumenten

Op basis van de ligging van de Euregio Maas-Rijn biedt dit gebied veel mogelijkheden wat het leren van taalkundige en culturele vaardigheden betreft. Voor veel leerlingen van de Euregio is het heel normaal om in het buurland naar de bioscoop te gaan, te gaan winkelen of te gaan stappen. Een studie of het zoeken van een baan in het buurland is veel minder typisch. Naast praktische redenen zoals verschillen in loon, fiscaal systeem en zekerheid, blijken vooroordelen, een gebrek aan taalkennis en te weinig culturele kennis van de buurregio de belangrijkste redenen hiervoor te zijn.

De verschillen in schoolsystemen tussen Duitsland, Nederland en Vlaanderen/Wallonie.

Om over grenzen heen te stappen moet men grenzenloos denken. Dit denken verlangt een bepaalde houding, kennis en verschillende competenties. Deze worden in begrippen als. Euregioprofiel resp. Euregioschool (basisschool en voortgezet onderwijs) of Euregiocompetentie (beroepsopleiding) samengevat. Dit hoofdstuk geeft een beeld van de op dit moment beschikbare kwaliteitsinstrumenten die gebruikt worden door scholen in de Euregio Maas Rijn.

EUREGIO PROFIELSCHOLEN

Onze scholieren leven in een regio die door haar ligging aan de grens en de daarmee verbonden nabijheid van andere talen en culturen zeer bijzonder is. Aan deze bijzondere situatie zou ook op school aandacht moeten worden besteed: de scholieren moeten voelen dat ze in de buurt van de grens leven, hoe spannend leven in de grensstreek is en welke mogelijkheden het biedt!

‘Euregioprofiel scholen’ passen dit gedachtegoed op gestructureerde wijze toe en breiden hun schoolprogramma uit met een regionale component. Ze richten hun lesaanbod daarmee doelgericht op de leefomgeving van hun scholieren.

Een Euregioprofiel school zijn, houdt met andere woorden in dat de school leerlingen de mogelijkheid biedt op een leuke manier kennis te maken met een van de buurlanden inclusief een uitwisseling en dat de school in het voortgezet onderwijs aandacht aan de Euregio besteedt. Daarvoor is specifiek lesmateriaal ontwikkeld.

In de uitgebreide **Euregioprofiel scholen-brochure** kunt u meer informatie vinden.

Elke school die start met een vorm van buurtaalonderwijs, komt in aanmerking voor het Euregioprofiel. Deze Euregioprofiel scholen kunnen doorgroeien naar het label **Euregioschool.**

Euregioschool

De term “Euregioschool” is toegekend aan scholen in het PO en VO, die de kinderen van 8 tot 15 een “internationale mindset” meegeven en een verbondenheid met de burens over de grens bewerkstelligen. Kortom zij bieden de mogelijkheid en de vaardigheid om met leeftijdsgenoten over de grens in contact te treden en te blijven. De leerlingen beginnen al jong met een kennismaking van de burens en hun taal en cultuur. Duits/Frans staat, ingebed in het curriculum van de school, op het lesrooster en wordt gegeven door eigen leraren.

Minimaal twee keer per jaar bezoeken de leerlingen elkaar om samen te leren, te werken en te spelen. Praktijkvoorbeelden vindt u op dit **Youtube kanaal.**

Zo wordt er van jongs af aan een Euregiocompetentie opgebouwd, waarop het VO aansluit. Leerlingen houden hun eigen portfolio bij. Voor meer informatie **klik hier.**

De werkgroep Euregioschool Parkstad heeft voor het Duits op de Nederlandse basisschool bronnenboeken samengesteld, die thematisch en projectmatig zijn ingedeeld.

Om gebruik te kunnen maken van dit materiaal kunt u een log in account **aanvragen.**

2. Doorlopende leerlijn Euregionaal Onderwijs

Kinderen, scholieren en studenten in het basisonderwijs, voorgezet onderwijs en hoger onderwijs moeten beter toegerust worden op een Euregionale toekomst. Om deze doelstelling te realiseren wordt er gewerkt aan een:

a. Competentieraamwerk voor taal, interculturaliteit en ondernemendheid

Het ontwikkelde integraal raamwerk van Euregiocompetenties in de domeinen taal, interculturaliteit en ondernemendheid dat gedragen wordt aan beide zijden van de grens;

Klik op de afbeelding om te openen.

b. Portfolio Euregionaal onderwijs

Op dit moment wordt er gewerkt aan een digitaal, ondersteunend Euregio-portfolio, gericht op de ontwikkeling van de leerlingen dat bovendien aansluit bij algemene portfolio's. Het portfolio wordt samen met partners uit het onderwijs ontwikkeld, waarbij zowel onderwijsgevendend uit Duitsland en Nederland betrokken zijn. Het door beide projecten ontwikkelde competentie-raamwerk (taal-interculturaliteit en ondernemendheid) is de basis van de ontwikkeling van het digitaal portfolio.

Binnen het digitaal portfolio komen de volgende modules beschikbaar:

1. Module persoonsgegevens

Hiervoor is binnen de projecten een document opgesteld waarin de diverse op te nemen datavelden benoemd zijn inclusief het format van de op te nemen documenten ter ondersteuning van de persoonlijke gegevens.

2. Module competenties

Binnen de projecten is een competentieraamwerk ontwikkeld. De afzonderlijke competenties worden in een databank opgenomen. De gebruiker kan in de databank aangeven welke competenties 'bereikt' zijn en is in staat zijn om gekoppeld aan de competenties bewijslast op te nemen. De bewijslast bestaat uit diverse document-formats. Van tekst naar beeld en audio en verwijzingen naar externe bronnen via hyperlinks.

3. *Module communicatie*

De gebruiker van het digitaal portfolio kan binnen het portfolio via een communicatieplatform met andere gebruikers communiceren. Tevens is hierbij de mogelijkheid om **binnen het documenten met elkaar uit te wisselen**. De samenwerking/communicatie moet per individuele gebruiker en via een samen te stellen groep plaats kunnen vinden.

4. *Module database materialen*

Binnen de projecten is een overzicht van materialen samengesteld dat gekoppeld is aan de beschikbare competenties.

Op basis van de hierboven beschreven modules kan de gebruiker een show-case portfolio samenstellen om gebruikers (intern en extern) uit te nodigen kennis te nemen van de ontwikkeling. Dit is mogelijk via het versturen van een e-mail met link om gegevens in te zien. De link kan via een datumaanduiding worden opgezet met begin- en einddatum. De samengestelde show-cases kunnen worden opgeslagen in een archief-functie die door de gebruiker opgeschoond kunnen worden.

Uitgangspunten

- Het portfolio is digitaal en kan plaats- en tijdonafhankelijk worden ingezet.
- Het portfolio is eigendom van de lerende. Deze beheert het portfolio gedurende zijn verdere loopbaan. Dat houdt in dat het portfolio van de individuele gebruiker geen einddatum heeft. Het portfolio blijft beschikbaar zo lang als de gebruiker dit wenselijk acht.
- De gebruiker is degene die het portfolio offline kan halen.

- Het portfolio is gericht op ontwikkeling. Met behulp van het portfolio laat de lerende zijn vorderingen zien als startpunt voor een volgende stap in zijn ontwikkeling.
- De privacy van de gebruikers is gewaarborgd.
- Het portfolio is tweetalig beschikbaar. (Nederlands en Duits)

Voor meer informatie neem contact op met:

Leon Souren, projectleider

M 0031-6-22667540

E: l.souren@svopl.nl

c. Professionalisering

Trainingen modules Euregionaal onderwijs

De lijn professionalisering moet docenten in het basis-, voortgezet en hoger onderwijs in staat stellen om zich te professionaliseren op het gebied van internationalisering en Euregionalisering. Het gaat om trainingsprogramma's die worden aangeboden aan docenten en docenten-in-opleiding. De trainingen geven docenten specifieke kennis en vaardigheden om hun leerlingen te begeleiden bij het verwerven van de internationaal georiënteerde competenties.

Uitgangspunt voor de ontwikkelde trainingen is het competentieraamwerk. Als leerlingen die kennis, vaardigheden en houdingsaspecten moeten leren, wat betekent dat dan voor de professionele skills van docenten. Daarbij gaat het natuurlijk om taligheid, maar met name ook om de interculturele en ondernemende competenties.

We willen in het kader van dit project een tweetal trainingsmodules ontwikkelen voor docenten in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs en een tweetal modules voor docenten in het hoger onderwijs. Uiteraard weer samen met onze partners aan de Duitse kant van de grens.

De twee modules in het basisonderwijs betreffen een module vroeg internationaal georiënteerd onderwijs en een module op het snijvlak van bovenbouw basisonderwijs en de overgang naar het voortgezet onderwijs. De basis wordt gevormd door de onderdelen van het competentieraamwerk die van belang zijn voor de betreffende fase van ontwikkeling van de leerling, de trainingen bieden stevast een integratie van de domeinen taal, interculturaliteit en ondernemendheid aan.

De module internationalisering in het basisonderwijs is grotendeels afgestemd op de uitgangspunten en doelen zoals geformuleerd in het Euregioschool concept en het Euregioschool-Profiel concept.

De basisschool leerlingen oriënteren zich – aan de hand van allerlei passende activiteiten – internationaal in samenwerking met de Duitse partnerscholen (Grundschulen en Realschulen i.v.m. de leeftijdsspreiding). Hierbij speelt de onderdompeling in de buurtaal een belangrijke rol. Het is ook de basis waarop kennis nemen van de andere cultuur zal plaats vinden.

De module buurtaal in de bovenbouw van de basisschool – groepen 7 en 8 – bestaat uit een voortzetting van de bestaande leermethoden. In deze methodieken komen de aspecten van taal, interculturaliteit en ondernemendheid nadrukkelijk aan de orde. In combinatie met de “warme” overgang / overdracht naar het voortgezet onderwijs kan de doorgaande ontwikkelingslijn gewaarborgd worden. Afstemming tussen po en vo is hierbij onontbeerlijk.

Voor meer informatie neem contact op met:
Leon Souren, projectleider
M 0031-6-22667540
E: L.souren@svopl.nl

Vorbereidingscursus Duits (Goethe) voor leerkrachten

In het kader van de groei en professionalisering van Duits in het basis-
onderwijs in de grensstreek en de initiatieven binnen de Provincie
Limburg kunnen leerkrachten gratis aan de cursus deelnemen.

Doel en relevantie

Onze voor het Leraarregister gevalideerde cursus vindt plaats in het kader van de groei en professionalisering van het Duits in het basis-
onderwijs in de grensstreek; de cursus is overdraagbaar op andere regio's.
Onderdeel van de professionalisering zijn de taalvaardigheid op B2-
en taalkundig inzicht op C1-niveau; C1 komt overeen met de bekwaam-
heidseis in het Nederlands en Duits voortgezet onderwijs.

De cursus wordt afgesloten met een extern examen; de voorkeur van de
scholen hebben, zo leert de ervaring, de certificaten van het Goethe-
instituut. Onderdeel van de cursus is de kennismaking met en beoor-
deling van relevant lesmateriaal voor vroeg Duits.

Het instapniveau van de cursus is een B1-niveau in Duits – wat overeenkomt met de gemiddelde beheersing van het Duits onder leerkrachten in de grensstreek.

Inhoud en werkwijze

De cursus bestaat uit een mix van afstandsleren en contactsessies. De contactsessies vinden gedurende een schooljaar 1 tot 2 keer per maand plaats.

Het totaal aantal contactsessies à 1,5uur ligt tussen 10 en 15, al naar de wensen en mogelijkheden van de deelnemers.

Voor het afstandsleren gaan we uit van tussen 2 en 3 uur per sessie. Dit uren aantal is gebaseerd op het ervaringsgegeven uit voorgaande jaren dat de hoogopgeleide (taal-)leerder uit de grensstreek voor het verhogen van één taalniveau in het Duits niet meer dan 40 uur nodig heeft (dit is ongeveer 1/3 van de ‘normale’ leertijd van niet-Nederlandstaligen – men rekent gemiddeld 120 uur per taalniveau).

Tijdens de contactsessies komen de voor niveau B2 en C1 belangrijkste taalkundige zaken aan de orde; er wordt dus gewerkt aan taalkundig inzicht in het Duits op C1-niveau en training van de eigen vaardigheid op minimaal B2-niveau.

In het afstandsleren werken de leerkrachten aan de desbetreffende lees, luister-en schrijfopdrachten, die per mail aan de cursusgever worden gestuurd, die ze vervolgens gecorrigeerd terugstuurt.

Voor de communicatie tussen cursusgever en leerkracht maken we gebruik van een wiki. Daar vindt de cursist de planning, de inhoud van de sessies en de thuisopdrachten en wordt desgewenst kort ingegaan op

de didactiek van het vroeg vreemde-talenonderwijs (model EIBO). Voor meer informatie klik **hier**.

De cursus is ontwikkeld door dezelfde mensen die ook de bekroonde leeromgeving **Elena** hebben mee ontwikkeld.

Looptijd inschrijving leraar

01-10-2016 t/m 30-06-2018

Aantal uren

15 uur contacturen	
30 uur zelfstudie	+
<hr/>	
45 uur totaal registeruren	

Resultaten

De afgelopen 5 jaar hebben 75 leerkrachten aan de cursus deelgenomen. 10 leerkrachten hebben het B1-examen, 45 het B2-examen en 20 het C1-examen afgelegd; 69 zijn voor het certificaatsexamen geslaagd, 2 zijn deels geslaagd en 4 zijn gezakt.

Voor meer informatie neem contact op met:

DNL Taalservice

M: 0031-6-53922238

E: info@dnl-taalservice.nl

3. Implementatie

Stappenplan invoering Duits en Frans op de basisschool

Invoering

- Waaraan moet men denken?
- Waarmee moet met rekening houden?

Voorwaarden

- Gedragen door directie en team
- MR informeren
- Terug te vinden in het schoolplan, de schoolgids.
- Ouders en leerlingen informeren

Wie geeft les?

- Een leerkracht voor alle groepen
- De groepsleerkracht, dit heeft de voorkeur i.v.m. de continuïteit en breder draagvlak.

In welke groep(en)?

- De ontwikkelende materialen, **Euregioschool-klappers**, zijn bedoeld voor de groepen 5 t/m 8.
Voor de onderbouw groepen kan er gebruik gemaakt worden van het **Elena materiaal**.
- In welke groep de opstart plaatsvindt, bepaalt de school zelf.

Vaardigheden leerkracht

- Om zelf de Duitse taal te begrijpen en te spreken is het raadzaam om minimaal B2 niveau (Europees referentiekader) te beheersen.
- Europees referentiekader B1, definitie: kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd. Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens reizen in gebieden waar de taal wordt gesproken. Kan een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn. Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.

Vaardigheden leerling

- Het geïnteresseerd raken en respect krijgen voor de Duitse en Franse taal en cultuur is de algemene doelstelling. Dit gebeurt door de luister-, spreek- en leesvaardigheid te bevorderen.
- Bevordering van schriftelijke vaardigheid is ook wenselijk om communicatie per brief of mail te vereenvoudigen. Hiervoor kunt u het in hoofdstuk 2 beschreven **competentie-raamwerk** gebruiken.

Daarnaast bieden Europese programma's zoals **e-Twinning** een beveiligde omgeving voor digitale communicatie.

Herkenbaarheid

- Terug te vinden op het lesrooster (ca. 1 uur per week)
- Terug te vinden in het schoolplan
- Terug te vinden in de schoolgids
- Terug te vinden op het rapport, zeker in groep 7 en 8 net zoals bij het taalvak Engels

Materialen

- Unser kleiner Wörterladen (groep 5)
- DaZ Koffer
  - Ich und du (groep 6)
  - Sich orientieren (groep 7)
  - Miteinander leben (groep 8)
- Wir verstehen uns gut, incl. Cd met liedjes
- Leesboekjes “einfach lesen!”
- Topklassers Duits
- Diversen:
  - Lesklappers Euregioschool voor een jaarplanning 5 t/m 8
  - Woordenboeken ND DN DD
  - Inzet native speakers
  - Website met lesinspiratie:
    - Planet
    - Aduis
    - Blinde Kuh
    - Willi will's wissen
    - Sendung mit der Maus
    - Euregio vis a vis

Partnerscholen

- Contact zoeken/leggen met deutsche Grundschulen (Klasse 3 und 4) voor de groepen 5 en 6
- Contact zoeken/leggen met de deutsche Sekundarstufe (Klasse 1 und 2) voor de groepen 7 en 8

Kosten

- Aanschaf basismaterialen voor de groepen 5 t/m8
- Opleidingskosten en vervanging per leerkracht
- Uitwisselingskosten: vervoer, entree e.d.

Financiering

- **Impuls-subsidie**
- Voor een aantal financieringsmogelijkheden kunt u een kijkje nemen in hoofdstuk 6 van dit document.

4. Lesmateriaal Euregionaal Onderwijs

Kenniscentrum Buurtalen

Sinds 2016 heeft Nuffic een kenniscentrum Buurtalen. Dit kenniscentrum onderhoudt een netwerk, spoort lesmaterialen op, en ontsluit deze.

Kinderen in een grensregio groeien op in een unieke omgeving. Binnen enkele minuten zijn ze in een ander land met een andere taal en cultuur. Dit geeft kinderen naast plezier ook veel kansen later in het leven.

Met buurtaalonderwijs krijgen leerlingen in de grensstreek structureel onderwijs in het Frans of Duits. Er kunnen jaarlijks uitwisselingen plaatsvinden met de partnerschool net over de grens. Kinderen leren elkaar kennen en kunnen vriendjes maken.

De buurtaal kan gegeven worden door een native speaker, maar veel leraren kiezen ervoor zelf Duits of Frans te geven. Ze laten zich dan opleiden op het gebied van de buurtaal en specifieke didactiek.

Voor een overzicht van diverse praktische en direct te gebruiken lesmaterialen voor het po en de aansluiting vo klik op de onderstaande links:

.....
: **Lesmateriaal Duits** :
.....

.....
: **Lesmateriaal Frans** :
.....

(Deze pagina's worden regelmatig bijgewerkt)

Voor meer informatie **klik hier** of neem contact op met een van onderstaande contactpersonen.

Riet Steffann

E: rsteffann@nuffic.nl

M: +31 (0)625524934

Floor Haanstra

E: fhaanstra@nuffic.nl

M: +31 (0)624924559

5. Loopbaanoriëntatie en stages

Hieronder vindt u het handboek 'Euregiocompetentie in Beeld' met vraag en antwoord over een Euregionale stage.

Klik op de afbeelding om het handboek te openen.

Euregiocompetentie vmbo – mbo (Euregio-Xperience)

Om jongeren in opleiding gemakkelijker de weg “over de grens” heen te kunnen wijzen heeft de euregio rijn-maas-noord met het project euregio-Xperience een centraal coördinatiepunt in het euregio-huis ingericht. Hier kunnen geïnteresseerde MBO-instellingen, MBO-leerlingen en bedrijven zich informeren over de activiteiten die het project hun kan bieden.

.....
: Informatie over dit project. :
.....

Nuttige adressen

Bezoek .....
: de website : van Duits in de beroepscontext.
.....

6. Financiering

Om de grensoverschrijdende samenwerking te stimuleren bestaan er diverse financieringen via organisaties in Limburg en subsidieprogramma's in de Euregio's. Scholen die van plan zijn om een buurtaalactiviteit te organiseren en hiervoor financiële middelen nodig hebben kunnen contact opnemen met onderstaande organisaties.

Kader Impuls Euregionaal Onderwijs in PO en VMBO Strategische Agenda Buurtaal en Internationalisering Limburg

In het kader van de Strategische Agenda voor buurtaal en internationalisering in Limburg, stelt de Provincie Limburg een "Impulssubsidie Euregionaal Onderwijs in PO en VMBO" beschikbaar aan basisscholen voor het implementeren en/of versterken van Euregionaal onderwijs in het basisonderwijs en het VMBO.

Bekijk **de complete beschrijving** en het aanvraagformulier van de Impulssubsidie.

Internationalisering in po en vo (IPV)*

Kan uw school een extra stimulans gebruiken voor internationaliseringsactiviteiten? Bekijk dan eens de subsidiemogelijkheden van de nieuwe IPV-regeling.

In de IPV-regeling (Internationalisering Po en Vo) staat het verwerven van internationale competenties centraal. Er zijn diverse subsidiemogelijkheden voor zowel curriculumontwikkeling als mobiliteit voor leerlingen, leerkrachten en Pabo-studenten.

Klik **hier** voor meer informatie.

* De nieuwe regeling Subsidie voor internationalisering in po en vo (IPV) is de opvolger van [Vios](#).

Der Förderkreis Deutsch-Niederländisches Jugendwerk e.V. (Het Duits- Nederlands jeugdwerk)

De vereniging ondersteunt en initieert bijzondere projecten en initiatieven zoals schoolpartnerschappen, leerlingenuitwisselingen, taalcurricula en grensoverschrijdende leersamenwerking tussen scholen en ondernemingen.

Klik **hier** voor meer informatie. (Duitstalig)

Erasmus+ (2014-2020)

Erasmus+

Het nieuwe EU-programma voor onderwijs, opleiding, jeugdzaken en sport is in januari 2014 van start gegaan. Dit programma, met een looptijd van zeven jaar, is gericht op het verbeteren van vaardigheden en inzetbaarheid, en op het ondersteunen van de modernisering van onderwijs- en opleidingsstelsels en jeugdwerk. Erasmus+ heeft drie centrale doelstellingen: twee derde van het budget is bestemd voor leermogelijkheden in het buitenland voor individuele personen, binnen en buiten de EU; de rest zal worden gebruikt ter ondersteuning van partnerschappen tussen onderwijsinstellingen, jongerenorganisaties, bedrijven, lokale en regionale overheden en NGO's, en van hervormingen gericht op modernisering van onderwijs en opleiding en bevordering van innovatie, ondernemerschap en inzetbaarheid.

De verschillende acties bieden volop mogelijkheden voor basis- voortgezet en speciaal onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs, volwasseneneducatie, jongerenorganisaties en ondernemingen.

Klik **hier** voor meer informatie.

Kleine euregionale projecten (EMR)

Projecten met een grensoverschrijdend karakter met het doel het samen-horigheidsgevoel van de mensen in de Euregio en/of contacten tussen inwoners uit de verschillende regio's te bevorderen. In principe moeten de projecten partners uit tenminste twee partnerregio's betrekken.

Klik **hier** voor meer informatie.

Interreg (EMR)

Interreg is een Europees programma bedoeld om de grensoverschrijdende samenwerking te stimuleren en te bevorderen. De projecten die zijn gefinancierd door de Interreg-fondsen zijn bedoeld om het economische, sociale en culturele potentieel van de grensregio's te versterken.

Klik **hier** voor meer informatie.